

Guía Docente			
Datos Identificativos			2023/24
Asignatura (*)	Gramática Galega	Código	613G02040
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios		
Descriptores			
Ciclo	Período	Curso	Tipo
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria
Idioma	Galego		
Modalidade docente	Presencial		
Prerrequisitos			
Departamento	Letras		
Coordinación	Sanchez Rei, Xose Manuel	Correo electrónico	x.m.sanchez.rei@udc.es
Profesorado	Sanchez Rei, Xose Manuel	Correo electrónico	x.m.sanchez.rei@udc.es
Web			
Descripción xeral	Estudo do funcionamento das estruturas morfosintácticas e textuais do galego, con atención particularizada aos fenómenos lingüísticos más salientábeis e á identificación e descripción das súas unidades constitutivas.		

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A3	Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.
A4	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega.
A10	Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A21	Dominar a gramática da lingua galega.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título	
Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria	A1	
	A2	
	A3	
	A10	
Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega	A4	B4
Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.	A10	
Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica	A15	
Dominar a gramática da lingua galega.	A21	
Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información		B1

Adquirir capacidade de autoformación	B3	
Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas	B5	
Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva	B6	
Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico	B7	
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional	B10	
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse		C6
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida		C7
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade		C8

Contidos

Temas	Subtemas
1. Introdución á Gramática	1.1. Definición, clases, partes e unidades 1.2. A tradición gramatical galega
2. Gramática da cláusula	2.1. Introdución aos estudos de sintaxe 2.2. Caracterización sintáctica do galego 2.3. A frase 2.4. A predicación lingüística 2.5. A cláusula
3. Gramática da palabra	3.1. O verbo 3.2. O nome 3.3. O pronome 3.4. As palabras invariábeis
4. Gramática do texto	4.1. Introdución. Texto e contexto 4.2. As propiedades do texto. Cohesión e coherencia 4.3. A organización da información. Os marcadores discursivos 4.4. As modalidades textuais

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / trabalho autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A4 A15 A21 B5 B6 C8	19	20	39
Obradoiro	A4 A10 A21 B1 B3 B5 B7 C7	30	23	53
Traballos tutelados	A1 A4 A15 A21 B1 B3 B5 B6 B7 B10 C6 C7 C8	0	27	27
Presentación oral	A4 A15 B1 B3 B4 B7	2	10	12
Proba mixta	A1 A2 A4 A10 A15 A21 B5 B7 C7	0	18	18
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Presentación, desenvolvemento e análise de contidos teóricos e procedementais precisos para o alumnado atinxir as competencias e destrezas previstas na materia.

Obradoiro	Realizaranse diversas actividades prácticas, en que se inclúen exercicios escritos, soluciones de problemas, probas de discriminación, probas de completar, corrección de textos, análise de fontes documentais, prácticas a través de TIC e traballo en grupo e aprendizaxe colaborativa. Algunhas destas prácticas faranse en horas non presenciais e deberán entregarse nos prazos marcados.
Traballos tutelados	Cada estudiante deberá realizar un trabajo tutelado sobre un tema relacionado cos contidos da materia e que deberá escoller de acordo co profesor. Nel deberá verificarse o feito de conseguir información por si propio e a habilidade de interrelacionar diferentes contidos, ao paso que tamén ten de demostrar que posúe unha práctica lingüística de calidade.
Presentación oral	Exposición oral, na aula, en que cada estudiante explicará a metodoloxía, desenvolvemento e resultados da pesquisa realizada no "Trabajo Tutelado".
Proba mixta	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico, exercicios prácticos etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballos tutelados	Alén do labor de atendimento realizado no horario marcado polo profesorado da materia, a atención personalizada estará dirixida especialmente para o apoio á realización do "Trabajo Tutelado". Cada estudiante deberá asistir, polo menos, a unha sesión de atendimento previa á entrega e exposición do trabalho.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A4 A10 A15 A21 B5 B7 C7	Constitúe unha proba con elementos diversos (prácticos e teóricos), onde serán valorizados os contidos, a clareza e rigor expositivo, ben como a calidade da lingua utilizada. Entre as preguntas haberá polo menos unha referida ás lecturas obligatorias.	50
Obradoiro	A4 A10 A21 B1 B3 B5 B7 C7	Será avaliada a correcta aplicación dos contidos teóricos á práctica e mais a corrección na análise e na expresión escrita, a capacidade analítica e crítica, así como a adecuación aos obxectivos formulados polo profesorado nas actividades previstas.	15
Traballos tutelados	A1 A4 A15 A21 B1 B3 B5 B6 B7 B10 C6 C7 C8	No trabalho que cada estudiante ten de realizar concederase importancia ao tratamiento do tema, á clareza expositiva e argumentativa, á calidade da lingua e á capacidade de chegar a conclusóns propias.	25
Presentación oral	A4 A15 B1 B3 B4 B7	Cada estudiante deberá facer unha presentación oral do trabalho tutelado. Serán valorizados os resultados da pesquisa, o rigor expositivo, a calidade da lingua utilizada e os recursos e estratexias expositivas empregadas.	10

Observacións avaliación

Observacións previas:

Se necesario, a docencia da materia poderá ser adaptada ao estudiantado que precisar de medidas encamiñada a apoiares a diversidade, en harmonía coas indicacións da Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI>), con que se deberá contactar nos prazos establecidos por este órgao. Tamén se terán en conta as indicacións da titoría ADI da Facultade de Filoloxía (pat.filoloxia@udc.gal).

Cuestións xerais:

1. Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir globalmente unha cualificación igual ou superior a 5 valores sobre 10. Na proba mixta terá de obter como mínimo 5 valores sobre 10 para poder sumar os restantes elementos de avaliación.
  2. O alumnado terá de entregar os traballos e as actividades no prazo fixado, os cales deberán cumplir unha exixencias mínimas de corrección lingüística (ortografía, puntuación, concordancia sintáctica, ausencia de reiteracións, precisión lexica, rexistro formal etc.); no caso de deficiencias lingüístico-expresivas, estas poderán ser penalizadas na cualificación, segundo o documento Exixencias mínimas de corrección lingüística (aprobado pola Sección Departamental de Galego-Portugués no día 06.07.2018 e pendurado en Moodle).
  3. O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante. Se non puidere asistir ás titorías, terá de se pór en contacto co profesor a través do correo electrónico. Tamén deberán contactar con el aquellas persoas cuxo horario laboral for incompatíbel co seguimento da materia, mais que non cumpliren as condicións para obteren a dispensa académica; apóas as pertinentes comprobacións, poderán ter condicións de avaliación equivalentes aos casos da dispensa académica.
  4. Na segunda oportunidade, en xullo, o alumnado será avaliado cos mesmos criterios e coas mesmas percentaxes que na oportunidade anterior. No caso da presentación oral, marcarase un día para a súa realización. De haber convocatoria adiantada, serán aplicados idénticos criterios de avaliación que nos casos anteriores.
  5. A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o alumnado non se presentar á proba mixta escrita nin presentar ningunha das actividades contempladas na avaliación.
- Aviso importante: Os traballos presentados polo alumnado poderán ser incorporados ao Turnitin, ferramenta para a detección do plaxio e de traballos previamente presentados nesta ou noutras universidades, inclusive pola/o mesma/o estudiante. Se se producir algunha destas circunstancias, poderán ser aplicadas as medidas contempladas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e de mestrado universitario da Universidade da Coruña (artigo 14.4).

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Álvarez, R. / Xove, X. (2002). Gramática da lingua galega. Vigo: Galaxia - Azeredo, J. C. de (2008). Gramática Houaiss da Língua Portuguesa. São Paulo: Publifolha / Houaiss - Báez San José, V. (1988). Fundamentos críticos de la gramática de dependencias . Madrid: Síntesis - Busse, W. / Vilela, M. (1986). Gramática de Valências. Apresentação e Esboço de Aplicação à Língua Portuguesa. Coimbra: Almedina - Dik, S. C. (1997). The Theory of Functional Grammar, 2 vols.. Berlin: Mouton de Gruyter - Eliseu, A. (2008). Sintaxe do Português. Lisboa: Caminho - Freixeiro Mato, X. R. (2005). Os marcadores discursivos. Conectores contraargumentativos no galego escrito. A Coruña: Área de Filoloxías Galega e Portuguesa da UDC - Freixeiro Mato, X. R. (2006). Gramática da Lingua Galega. Vol. II. Morfosintaxe. Vol. IV. Gramática do Texto . Vigo: A Nosa Terra - Freixeiro Mato, X. R. (2013). Estilística da Lingua Galega. Vigo: Xerais - Givón, T. (1995). Functionalism and Grammar. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins - Givón, T. (2001). Syntax. An Introduction. Amsterdam / Philadelphia - Halliday, M. A. K. (1994). An Introduction to Functional Grammar . London / New York: Arnold / Oxford University Press - Koch, I. Villaça (2004). Introdução à Linguística Textual . São Paulo: Martins Fontes - Mateus, M. H. M. et al. (2003). Gramática da Língua Portuguesa . Lisboa: Caminho - Moreno Cabrera, J. C. (1987). Fundamentos de sintaxis general . Madrid: Síntesis - Neves, M. H. de Moura (2002). A Gramática. História, Teoria e Análise, Ensino . São Paulo: UNESP - Portolés, J. (2001). Marcadores del discurso . Barcelona: Ariel - Raposo, E. B. Paiva et al. (2013). Gramática do Português. Lisboa: Fund. Calouste Gulbenkian - Sánchez Rei, X. M. (2010). O complemento preposicional en galego. Análise desde a gramática de valencias.. A Coruña: Área de Filoloxías Galega e Portuguesa da UDC - Sellis, P. (1989). Teorías sintácticas actuales. Barcelona: Teide - Vilela, M. (1992). Gramática de Valências. Teoria e Aplicação . Coimbra: Almedina - Vilela, M. / Villaça Koch, I. (2001). Gramática da Língua Portuguesa . Coimbra: Almedina <p>
</p>
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Azeredo, J. C. (org.) (2008). Língua Portuguesa em Debate. Conhecimento e Ensino. Petrópolis: Vozes - Báez San José, V. (2002). Desde el Hablar a la Lengua. Prolegómenos a una teoría de la sintaxis y la semántica textual y oracional. Granada: Ágora - Beaugrande, R.-A. de / Dressler, W. U. (1997). Introducción a la lingüística del texto. Barcelona: Ariel - Bosque, I. / Demonte, V. (dirs.) (1999). Gramática descriptiva de la lengua española. Madrid: Espasa-Calpe - Cunha, C. / Cintra, L. (1992). Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Sá da Costa - Koch, I. Villaça (2002). Desvendando os segredos do texto. São Paulo: Cortez - Mateus, M. H. M. / Xavier, M. F. (orgs.) (1991/1992). Dicionário de Termos Linguísticos. Lisboa: Cosmos - Neves, M. H. de Moura (2000). Gramática de Usos do Português. São Paulo: UNESP - Peres, J. A. / Móia, T. (1995). Áreas Críticas da Língua Portuguesa. Lisboa: Caminho - Sánchez Rei, X. M. (2011). Lingua galega e variación dialectal. Ames: Laiemento - Sperber, D. / Wilson, D. (1986). Relevance. Communication and Cognition. Oxford: Basil Blackwell - ().. <p>
</p>

Recomendacions

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Lingua Galega 1/613G02002

Lingua Galega 2/613G02014

Lingua Galega: Norma e Usos/613G02038

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías